

Bruxelles, 7. studenoga 2025.
(OR. en)

14932/25

EDUC 416
SOC 735
EMPL 486
COMPET 1125
DIGIT 222
ENV 1173

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Uloga strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u konkurentnosti i otpornosti – <i>razmjena mišljenja</i>

Za delegacije se u prilogu nalaze smjernice predsjedništva o navedenoj temi za usmjeravanje razmjene mišljenja na sastanku Vijeća (obrazovanje, mladi, kultura i sport) 27. studenoga 2025.

Uloga strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u konkurentnosti i otpornosti

Smjernice predsjedništva

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje kao europska okosnica

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje već je dugi niz godina jedan od središnjih elemenata europske suradnje, a s obzirom na to da se Europa suočava s ubrzavanjem zelene, digitalne i demografske tranzicije, kao i s novim sigurnosnim prijetnjama, kao što su hibridni napadi na ključnu infrastrukturu, potreba za visokokvalificiranom radnom snagom postaje sve jasnija. Međutim, u cijeloj Europi previše se zemalja i dalje suočava s manjkom vještina, nedovoljnim upisivanjem u strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visokim stopama napuštanja školovanja i ukorijenjenom percepcijom da su strukovne kvalifikacije manje vrijedne od akademskih. Stoga je postalo ključno ojačati europsku konkurentnost, ali i njezinu gospodarsku i demokratsku otpornost te sposobnost da svima pruži jednake mogućnosti za pristup obrazovanju i osposobljavanju, cjeloživotnom učenju i kvalitetnim radnim mjestima.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje kao okosnica konkurentnosti i otpornosti

Obrazovanje i osposobljavanje u središtu su gospodarskog i socijalnog programa Europske unije. Kako bi se ojačala konkurentnost Europe i njezina gospodarska i demokratska otpornost te kako bi se svima pružile jednake mogućnosti za pristup obrazovanju i osposobljavanju, cjeloživotnom učenju i kvalitetnim radnim mjestima, posljednjih je godina na razini EU-a pokrenut niz inicijativa. Te su inicijative usmjerene na obrazovanje, osposobljavanje, razvoj vještina i sudjelovanje u cjeloživotnom učenju. Među njima su Preporuka Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost¹ te inicijative Komisije kao što su Program vještina za Europu², Akcijski plan za digitalno obrazovanje za razdoblje 2021. – 2027.³ i Pakt za vještine.

¹ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.

² COM(2020) 274 final.

³ COM(2020) 624 final.

U Draghijevu izvješću o budućnosti europske konkurentnosti iz 2024. naglašava se da je ulaganje u vještine, posebno strukovne i tehničke vještine, ključno za ostvarivanje strateške autonomije, inovacija i socijalne kohezije u Europi. U izvješću se ističe niz izazova u obrazovanju i osposobljavanju, kao što su usklađivanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja s promjenjivim potrebama tržišta rada, pad razine obrazovanja, nedostatak potpore za učenike u nepovoljnom položaju, nedovoljno iskorištavanje talenta u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) i ozbiljan nedostatak osnovnih digitalnih vještina.

Nakon što su utvrđeni izazovi, u Draghijevu izvješću poziva se na izradu europske strategije za rješavanje problema nedostatka vještina usmjerene na sve faze obrazovanja. Inzistira se i na potrebi za jačanjem, među ostalim, osnovne pismenosti i matematičkih, digitalnih i zelenih vještina, vještina u području STEM-a i transverzalnih vještina.

Tim se zaključcima i preporukama poziva na davanje novog poticaja daljnjem razvoju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kao privlačnog i visokokvalitetnog obrazovnog puta, koji učenicima nudi obećavajuće karijerne izglede.

Poziv na koordinirano djelovanje za jačanje uloge strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Unatoč naporima država članica, zajednički izazovi EU-a i dalje su usmjereni na privlačnost, relevantnost tržišta rada, uključivost i partnerstva, uključujući usmjeravanje, učenje temeljeno na radu, digitalizaciju i više razine strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

U tom kontekstu buduća europska suradnja u području obrazovanja i osposobljavanja, a posebno u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama, trebala bi dodatno podupirati zemlje u zadovoljavanju potreba tržišta rada, jačanju izvrsnosti i uključivosti te poticanju inovacija u sustavima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Istodobno se obrazovanjem i osposobljavanjem, uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje, mora osigurati da pojedinci imaju potrebne stručne vještine, uključujući sposobnost aktivnog sudjelovanja u demokratskim društvima.

Napori na europskoj razini trebali bi pojačati i dopuniti nacionalne reforme pružanjem smjernica, alata i platformi za suradnju, čime bi se omogućilo da strukovno obrazovanje i osposobljavanje postane istinski pokretač društvene otpornosti i konkurentnosti. Osim toga, kako bi se ostvario puni potencijal europskog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, ključna je snažna suradnja između pružatelja obrazovanja i osposobljavanja na svim razinama, poduzeća i vlada kako bi se osiguralo da kurikulumi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ostanu relevantni i prilagođeni promjenjivim zahtjevima tržišta rada i društvenim potrebama. Tom višestranom suradnjom poboljšava se kvaliteta obrazovanja i osposobljavanja, potiču se inovacije, jačaju se putovi za pristup učenika visokom obrazovanju i/ili smislenim mogućnostima zapošljavanja te se pojedincima omogućuje aktivno sudjelovanje u demokratskim društvima, čime se povećava opća konkurentnost europskih gospodarstava.

S obzirom na navedeno, predsjedništvo poziva ministre i ministrice da odgovore na pitanja u nastavku radi razmjene mišljenja o toj temi. Molimo da se izlaganja ograniče na najviše tri minute.

- Kako možemo bolje uskladiti programe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja s potrebama tržišta rada i istodobno osigurati visokokvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje za sve polaznike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, koji će im pružiti potrebne stručne i društvene vještine?
- Kako možemo povećati ne samo privlačnost programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, već i rodnu ravnotežu u njima, a posebno u području STEM-a?